

ĮKVĖPIMO FOTOGRAFIJA

AUKŠTAITIJOS DAILĖ 2026

Aukštaitijos dailė 2026 / Art of Aukštaitija 2026

Katalogas / Catalogue

PANEVĖŽIO
MIESTO
DAILĖS
GALERIJA

Aukštaitijos genomas

2026 metų parodos tema – „Įkvėpimo topografija“. Menininkai buvo kviečiami tyrinėti kūrybos kilmę ir aplinkybes, formuojančias kūrėjo vaizduotę. Iš kur gimsta kūrinio idėja, kokį vaidmenį kūrybiniame procese atlieka aplinka? Atsakyti į šiuos klausimus nepaprasta, tačiau viena aišku – žmogus yra įvietintas. Didžioji „meno geopolitika“ ir mažas žmogaus gyvenimas prasideda konkrečioje vietoje, remiasi regionu, kraštu, ribų pažinimu ir jų peržengimu.

Menininkas sugeba asmeninę geografinę erdvę paversti simbolių prisodrinta ir intensyviai išgyvenama kultūrine erdve. Joje paupio kranto šešėlis, žydintys sodai ar aštri ražiena tampa gilaus dialogo, estetinių išgyvenimų ir persiklojančių patirčių šaltiniu. Todėl kraštovaizdis poezijoje, romane ar paveiksle dažnai išsiskleidžia kaip suasmeninta erdvės ir laiko, gamtos ir daiktų, prasmių bei vaizdinių talpykla.

Apie šį bendrą aukštaitišką žemės ir žmogaus kvėpavimą puikiai rašė Bronius Radzevičius. Jo romano „Priešaušrio vieškeliai“ personažas Vizgirda jautriai išgyvena ryšį su savo kraštu, kurį taikliai iliustruoja citata: „Visą amžių širdyje laikytas žemės lopelis, saugotas nuo pašalinio žvilgsnio, žvirblių nučirkšti karklynėliai, akmenys, įlomėlės...“. Vizgirdos pojūčiuose susipina garsai, vaizdai ir lytėjimas, sukurdamas nepertraukiamą, intymų santykį su aplinka – nuo lakštingalos čiulbėjimo iki garuojančios žemės grumstų.

Ką reiškia toks žmogaus ir vietos artumas – ar jis būdingas tik panteistinei protėvių gamtos sampratai, ar artimas ir naujajai kartai? Panašu, kad topografiniai, psichogeografiniai bei geosofiniai motyvai šiandien vėl kaip niekada aktualūs. Vis dažniau skelbiamos publikacijos apie kraštovaizdžio genetinio kodo paieškas, kuriose peizažas prilyginamas gyvam organizmui.

Šios ir panašios idėjos skatina gilintis į kraštovaizdžio sandarą, ieškoti jo ląstelinio audinio bruožų. Tai mokslo sfera, tačiau be talpių, meniniu jausmu užantspauduotų krašto vaizdinių jokie tyrimai nebus pilnatviški.

Kraštas tampa emociniu kelrodžiu tik virtęs tvariu meniniu vaizdiniu, atveriančiu „vidinę geografiją“, kurią parodoje „Įkvėpimo topografija“ plėtoja Aukštaitijos menininkai. Šioje keliakryptėje kūryboje vietos samprata interpretuojama skirtingai: vieni autoriai formuoja gyvenamosios vietos metaforas, kiti – neigia meninės vaizduotės įvietinimą.

Tai nenuostabu – daugelis kūrėjų savo dvasinę teritoriją suvokia kaip kosminį impulsą, kaip žemės gravitacijos dėsnius neigiančią įkvėpimo galią. Todėl išėjimo, pabėgimo ar atsitraukimo motyvai kūryboje tampa svarbūs kaip vietos paneigimo ir asmenybės laisvės gimimo ženklai.

Toliausiai nuo menininko kasdienės erdvės nutolsta Žilvino Kropo meninių stebėjimų objektas. Jautrioje šviesai medžiagoje fotografas siekia sugauti saulės spindulius ir taip pakylėja kūrėjo buitį iki astrofizikinių tarpžvaigždinio erdvėlaikio mastelių. Jolita Puleikytė elgiasi priešingai – grafikė gilinasi į Panevėžio miesto simboliu tapusio stiklo meno galimybes ir pratęsia įvietintą meno tradiciją spalvinga, poparto motyvais dvelkiančia psichodelika. Ši kūrybinė strategija būdinga ir žaismingų stiklo mandalų kūrėjui Markui Ekstrandui.

Rimvydas Pupelis toliau ironiškai plėtoja „Obelių kubizmo“ tradiciją. Jo kūryboje itin taikliai vaizduojama pasaulinių meno centrų ir miglotos periferijos santykių inversija. Vis dėlto daugelis menininkų yra labiau linkę kurti vidines meno kūrinių topografijas. Ramūnas Grikevičius fragmentuotoje tapyboje subtiliai ir kartu grėsmingai žaidžia sapniškomis stingulio pauzėmis. Realybę meistriškai fragmentuoja ir Irina Nosova: plačiais, ekspresyviais potėpiais tapomas kamerinis pamirštų daiktų pasaulis tarytum atgyja ir pradeda ritmiškai pulsuoti pagal naujos, vitališkos potėpio gyvybės dėsnius.

Ievos Zubienės tapyba žvilgsnį gaivina lengva ekspresija, atviromis bėgančios akimirkos spalvomis. Tai mirksnio estetika, kurioje vietos pojūtis paskęsta amžinybėje. Faustos Diržytės-Duonos tapyba, priešingai, kviečia sustoti – ji sunkesnė, materializuota ir brutaliai klampi.

Žinoma, labiausiai įvietinta yra Arvydo Gudo videoinstaliacija „Likutinė šviesa“. Daugiasluoksnis ekrano vaizdas tirpdo galerijos kiemo transliaciją pikselių virpėjime ir vaizdžiai perteikia bet kokioje optinėje sistemoje tūnančius trukdžius, vizualų triukšmą bei tikrovės efemeriškumą.

Būna ir taip, kad susiformavusi stipri menininko stilistika tampa vietos ženklu. Sigito Laurinavičiaus spalvomis sprogstantys rastrinės grafikos kvadratėliai jau yra ryški Panevėžio meno lauko dalis. Monumentaliai geometriškas Ričardo Pelecko skrydis – tai nebe spalvų fejerverkas, o monochrominis rūstumas. Santūri ir Girmanto Rudoko „Proto mankšta“ – savo ribas peržengianti trimatė grafika.

Apskritai paroda patraukli grafikos, tapybos, skulptūros ir fotografijos meno balansu, todėl ekspozicija yra šviesi ir kviečianti tyrinėti. Kamerines skulptūrines miniatiūras keičia monumentalios instaliacijos, mažas tapybos formatas gretinamas su didelėmis drobėmis. Palaipsniui kūriniai susidėlioja į meninį Aukštaitijos žemėlapį – įkvėpimų ir kūrybinių sprendimų topografiją, kuri jau keliolika metų perbraižoma iš naujo, tačiau pagrindiniai jos kontūrai išlieka. Todėl kiekvienas žiūrovas čia gali atrasti vietos palyginimui, reminiscencijai ar naujai užgimstančios teritorijos pažinimui.

Virginijus Kinčinaitis

The Genome of Aukštaitija

The theme of the 2026 exhibition is 'The Topography of Inspiration'. Artists were invited to explore the origins of creative work and the circumstances that shape an artist's imagination. Where does an artwork's idea emerge from, and what role does the environment play in the creative process? These questions are not easy to answer, but one thing is clear: human beings are rooted in place. The grand 'geopolitics of art' and the small scale of an individual life both begin in a specific location, grounded in a region, a particular part of the world, and in the recognition of boundaries and their transgression.

An artist is capable of transforming personal geographical space into a culturally charged and intensely experienced space saturated with symbols. Within it, the shadow of a riverbank, blossoming gardens or sharp stubble can become a source of profound dialogue, aesthetic experience and a source of layered perspectives. Thus, in poetry, the novel or painting, landscape often unfolds as a personalised vessel of space and time, nature and things, meanings and images.

Bronius Radzevičius wrote particularly perceptively about this shared breathing of land and human being in Aukštaitija. The character Vizgirda in his novel *Priešaušrio vieškeliai* (*Roads Before Dawn*) experiences a profound connection with his native land, aptly illustrated by the following passage: 'All his life he had held in his heart a patch of earth, sheltered from an outsider's gaze, little willow thickets chirped through by sparrows, stones, hollows…'. In Vizgirda's sensations, sounds, images and touch intertwine, creating an uninterrupted and intimate relationship with his surroundings – from the song of the nightingale to the steaming clods of earth.

What does such intimacy between a person and a place mean – is it characteristic only of the pantheistic understanding of nature held by our ancestors, or does it also resonate with the new generation? It seems that topographical, psychogeographical and geosophical motifs are once again more relevant than ever. Publications exploring the landscape's genetic code are appearing with increasing frequency, treating the landscape as a living organism.

These and similar ideas encourage us to examine the structure of landscape more closely, to search for the characteristics of its cellular tissue. This belongs to the sphere of science, yet no research can be complete without rich images of the land, imprinted with artistic sensibility.

A region becomes an emotional guide only when transformed into a lasting artistic image that reveals an 'inner geography'. This is what the artists of Aukštaitija explore in the exhibition *The Topography of Inspiration*. In this multidirectional body of work, the notion of place is interpreted in very different ways: some artists construct metaphors of the places they inhabit, while others reject the rootedness of artistic imagination in any particular location.

This is hardly surprising – many artists perceive their spiritual territory as a cosmic impulse, as a force of inspiration that defies the laws of the Earth's gravity. Consequently, motifs of departure, escape and withdrawal become important in their work as signs of rejecting place and of the emergence of personal freedom.

The artistic observations of Žilvinas Kropas move furthest away from the artist's everyday surroundings. Working with light-sensitive material, the photographer attempts to capture rays of sunlight, elevating the artist's everyday existence to the astrophysical scale of interstellar space-time. Jolita Puleikytė takes the opposite approach: the graphic artist explores the possibilities of glass art, which has become a symbol of Panevėžys, extending the tradition of place-based art through colourful psychedelia tinged with Pop Art motifs. A similar creative strategy can be found in the work of Mark Ekstrand, creator of playful glass mandalas.

Rimvydas Pupelis continues to develop, with irony, the tradition of 'Obeliai Cubism'. His work incisively portrays the inversion of the relationship between global art centres and an indistinct periphery. Nevertheless, many artists are more inclined to create internal topographies within their works. In his fragmented paintings, Ramūnas Grikevičius subtly yet ominously plays with dreamlike pauses of rigidity. Irina Nosova also fragments reality with mastery: her broad, expressive brushstrokes depict an intimate world of forgotten objects that seems to come alive and begin to pulsate rhythmically according to the laws of a new, vital energy within the brushstroke.

Ieva Zubienė's painting refreshes the gaze with light expression and the open colours of a fleeting moment. It is an aesthetic of the instant, in which the sense of place dissolves into eternity. By contrast, Fausta Diržytė-Duona's paintings invite us to stop – they are heavier, more materialised and brutally viscous.

Arvydas Gudas's video installation *Residual Light* is, of course, the most deeply rooted in place. The multilayered image on the screen dissolves the view of the gallery courtyard into a tremor of pixels, vividly conveying the interference, visual noise and ephemerality of reality inherent in any optical system.

Sometimes, too, a distinctive artistic style itself becomes a marker of place. The colour-exploding squares of Sigitas Laurinavičius's raster graphics have already become a recognisable part of Panevėžys's artistic landscape. The monumental geometry of Ričardas Peleckas's flight is no longer a firework of colour, but a monochromatic severity. Girmantas Rudokas's *Mental Exercise* is restrained – a three-dimensional form of graphic art that crosses its own boundaries.

Overall, the exhibition is appealing in its balance of graphic art, painting, sculpture and photography, making the display both luminous and inviting to explore. Intimate sculptural miniatures alternate with monumental installations, while small-scale paintings are juxtaposed with large canvases. Gradually, the works come together to form an artistic map of Aukštaitija – a topography of inspirations and creative choices that has been redrawn for several decades, while its principal contours remain. Each visitor can therefore discover a place for comparison, reminiscence or the exploration of a territory that is only now beginning to emerge.

Virginijus Kinčinaitis

FAUSTA DIRŽYTĖ – DUONA

Ežiukas rūke / Hedgehog in the Fog
Drobė aliejus / Oil on canvas / 110x100 cm

AUKSĖ DRAUGELIENĖ

Širdies balsas / The Voice of the Heart
Autorinė technika, rūdys, shibori / Original technique, rust, shibori / 120x80 cm

MARK ECKSTRAND

Alter Ego
Stiklo kaukė / Glass mask / 22x22 cm

RAMŪNAS GRIKEVIČIUS

Pasimatymas / Meeting
Drobė, aliejus / Oil on canvas / 140x150 cm

ARVYDAS GUDAS

Likutinė šviesa / Residual Light

Video instaliacija / Video installation

Videoasistentas / Video Assistant : Andrejus Balakirevas. Suvirintojas / Welder: Vytautas Marozas

„Likutinė šviesa“ – instaliacija apie vaizdo nykimą ir transformaciją. Per nuolatinį perdavimą iš ekrano į ekraną, fotografija pamažu praranda savo pirminę formą. Silpsta detalės, atsiranda triukšmas, šviesos iškraipymai, o galiausiai vaizdas suyra į abstrakčius šviesos ir technologinių klaidų pėdsakus.

Kūrinys remiasi paprastu fiziniu procesu – kamera filmuoja ekraną, o gautas vaizdas perduodamas toliau. Ši pasikartojanti grandinė atskleidžia tai, kas dažniausiai lieka nepastebėta: vaizdo trapumą, jo priklausomybę nuo technologijos ir neišvengiamą kitimą.

Man svarbus ne galutinis rezultatas, o pats virsmas. Momentas, kai fotografija nustoja būti tikrovės atvaizdu ir tampa savo pačios nykimo procesu. „Likutinė šviesa“ kalba apie atmintį, praradimą ir šiuolaikinį pasaulį, kuriame vaizdai nuolat kopijuojami, perduodami ir tolsta nuo savo pradžios taško.

Residual Light is an installation exploring the disappearance and transformation of the image. Through continuous transmission from screen to screen, a photograph gradually loses its original form. Details fade, noise emerges, light becomes distorted, and eventually the image dissolves into abstract traces of light and technological errors.

The work is based on a simple physical process: a camera films a screen, and the resulting image is then transmitted onwards. This repetitive chain reveals what often goes unnoticed – the fragility of the image, its dependence on technology, and its inevitable transformation.

SAVIRIJA KAZIŪNAITĖ

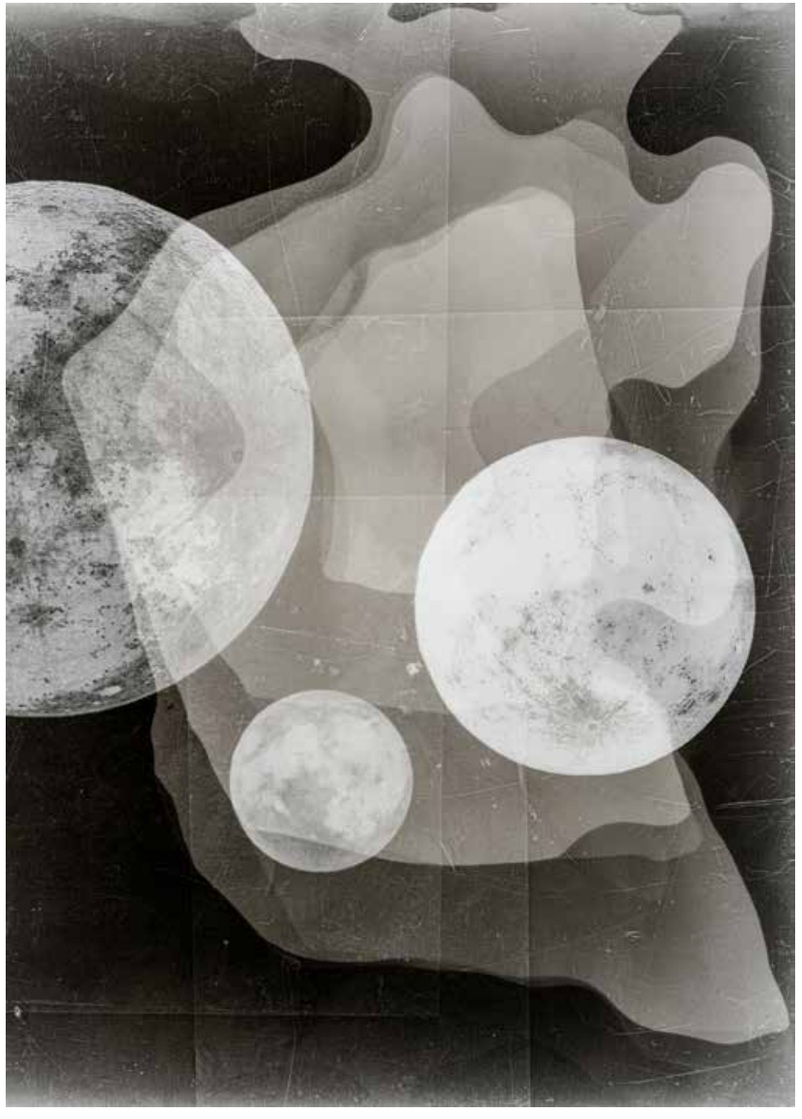
Švytesys / Radiance
Gobelenas / Tapestry / 110x160 cm

ŽILVINAS KROPAS

Paviršiaus kodas / Surface Code
Chemograma / Chemogram / Kintantis dydis / Variable dimensions

EDVINAS KLIMAS

Siena / Wall
Kompiuterinė grafika, koliažas, drobė / Digital graphics, collage on canvas / 150x200 cm

SIGITAS LAURINAVIČIUS

Fejerverkai / Fireworks
Drobė, akrilas, aliejus / Acrylic and oil on canvas / 100x100 cm

EUGENIJUS MARCINKEVIČIUS

Gyvenimas ant marmuro kalno. Vien pliusai
Life on a Marble Mountain. All positives
Marmuras, akmuo / Marble, stone / Kintantis dydis / Variable dimensions

GIEDRIUS MAZŪRAS

Įkvėpimas – inspiratio / Inspiration – Inspiratio
Instaliacija / Installation / H – 270 cm

HENRIKAS MAZŪRAS

Ekslibrisai Henrikui Orakauskui, Ričardui Ničajui,
Vaidotui Januliui, Virginijui Kinčinaičiui / Ex-libris Henrikas Orakauskas,
Ričardas Ničajus, Vaidotas Janulis, Virginijus Kinčinaitis
Skaitmeninė grafika / Digital Art

DARIUS MISIŪNAS

Tonai iš mėlyno autoportreto / Shades from a Blue Portrait
Fotografija / Photograph / 20x25 cm

EUGENIJUS NALEVAIKA

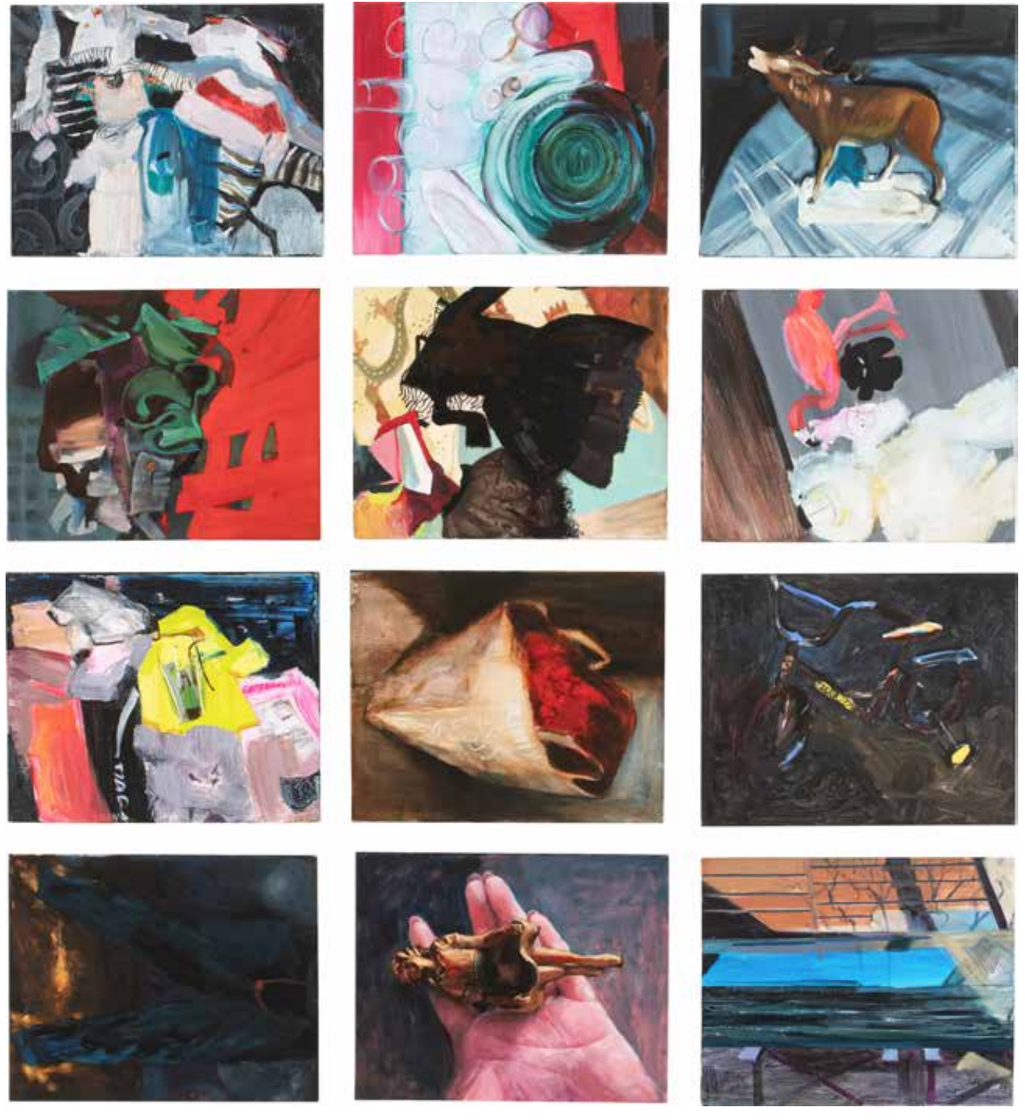

Kasdienybės polichromija I–II / Everyday Polychromy I–II
Drobė – popierius, akvarelė / Watercolour on canvas paper / 90x90 cm, 90x90 cm

IRINA NOSOVA

Atiduotuvė / Give-away shop
Drobė, aliejus / Oil on canvas / Kintantis dydis / Variable dimensions

HENRIKAS ORAKAUSKAS

Jo didenybė ekranas / His Majesty the Screen
Metalas, granitas/ Metal, granite / H – 43 cm

RIČARDAS PELECKAS

Skrydis / Flight
Drobė, akrilas / Acrylic on canvas / 330x160 cm

STASYS POVILAITIS

Laukimo melancholija / Melancholy of Waiting
Fotografija / Photograph / 73x100 cm

JOLITA PULEIKYTĖ

Vanduo / Water
Stiklo vaza / Glass vase / Stiklapūtys / Glassblower Bevan Taka / H – 17 cm

RIMVYDAS PUPELIS

Du veidrodžiai/ Two Mirrors
Drobė, akrilas / Acrylic on canvas / 110x150 cm

MARIJA RUDOKAITĖ–KAZLAUSKĖ

Archyvas. Objektas Nr. 1 / Archive. Object No. 1
Drobė, aliejus / Oil on canvas / 100x110 cm, 50x110 cm

GIRMANTAS RUDOKAS

Proto mankšta / Mental exercise
Instaliacija / Installation / Kintantis dydis / Variable dimensions

DIANA RUDOKIENĖ

Kelionė. Pasąmonės topografija / The Journey: Topography of the Subconscious
Drobė, aliejus / Oil on canvas / 70x90 cm, 70x90 cm, 70x90 cm

JOLANTA RUDOKIENĖ

Epizodas I / Episode I
Popierius, pieštukai / Pencils on paper / 70x100 cm

ARTŪRAS STANČIKAS

Pievos / Meadows
Drobė, aliejus / Oil on canvas / 90x140 cm

MARIJA ŠILEIKAITĖ–ČIČIRKIENĖ

Paskendęs migloje... / Engulfed in Fog...
Fotografija / Photograph / 63x93 cm

IKVėPI
'MO TO
POGRA
FIJa

IEVA ZUBIENĖ

Atmosfera / Atmosphere
Drobė, aliejus / Oil on canvas / 30x40 cm

AUKŠTAITIJOS DAILĖ 2026. Įkvėpimo topografija
ART OF AUKŠTAITIJA 2024. Topography of Inspiration
Parodos katalogas / Exhibition catalogue

Išleido / Published by
PANEVĖŽIO MIESTO DAILĖS GALERIJA / PANEVĖŽYS CIVIC ART GALLERY

Parodos kuratorė ir leidinio sudarytoja / Exibition curator and catalogue editor
Rūta Povilaitytė

Teksto autorius / Writer
Virginijus Kinčinaitis

Tekstus vertė / Translator
Rūta Povilaitytė

Dailininkas / Catalogue designer
Evaldas Ivanauskas

Nuotraukos / Photos by
Marius Rudžianskas

Spaudai ruošė ir spausdino/ Prepared by and printed
AMALKERA

Tiražas 200 egz.

Panevėžys, 2026

ISSN 2335 – 2345

PROJEKTĄ FINANSUOJA / PROJECT IS FINANCED BY

PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖ

LIETUVOS KULTŪROS TARYBA

PARTNERIS / PARTNER

ROKIŠKIO KRAŠTO MUZIEJUS